

BIRÓ ZSOMBOR AURÉL

Visszatérő álmom, hogy apám vállán ébredek

(regényrészlet)

A parkettán heverek, és a vécépapír-gurigákból összeragasztott kaleidoszkópot tekergetem, gyöngyöket meg csillámport szórtunk a rekeszbe anyámmal, egy apró lyukon szűrődik be a hátlapra a fény. Meg se hallom a kivágódó ajtót, csak az öcsém hangjára rezzenek össze, *gyere gyorsan*, zihálja vörös fejjel, *itthon van, nem hallottad a liftet, te hülye, hazajött, és csinálják!* Feltérdelek a parkettán, *mit csinálnak*, kérdezem, pedig értem, amit mond, egyetlenegy dolgot lehet csak úgy csinálni, *hát azt*, vágja rá, *na gyere már, halod?* Kirohan a nappaliba, de én nem megyek utána egyből, csak ülök a földön, és harapdálom a bőrt a körmöm körül, fáradt vagyok én már ehhez, nem érdekel ez az egész, gondolni sem akarok rájuk, nemhogy nézni őket. A lépcsőn is csak azért veszem kettesével a fokokat, hogy minél előbb visszamehessek a szobámba, négykézláb mászom oda a fürdő ajtajához, innen már hallani a vízcso bogást és apám nyögéseit, meg a kádban csúszkáló testek nyikorgását, az öcsém csendben nevet, szájon kéne vágni, erre gondolok, miközben nézem, ahogy odanyomja a fejét az ajtó alján a szellőzőnyíláshoz. Pont belátni a mosdóba azon a három vékony résen, *na mi van, te fasz*, kérdezem halkán, és érzem, hogy valami veri a mellkasomat belülről, *nem látok semmit, csak a fejüket*, feleli az öcsém, *de most csókolóznak*, mondtam, *hogy visszajön, ugye, mondtam?* Hagyja magát odébb lökni, *holnap együtt reggelizünk megint, csinál nekünk rántottát macikávéval*, mondja, de én nem figyelek, a résen át bámulom a kádat, kitakarja a pereme a testeket, tényleg csak apám borostás arca látszik, a félig nyitott szája, ahogy liheg, és egy kicsivel lejjebb anyám sápadt homloka. Az ő szeme viszont be van csukva, az arca tiszta görcs, úgy markolja a kád szélét, mintha szakadék fölött kapaszkodna, még az ujjai is fehérek, *menjünk*, mondom az öcsémnek, és belerúgok a seggébe, *gyere, odaadom a kaleidoszkópot, játszatsz vele, jó?* Lelkesen bólogat, így indul el a szobám irányába, én meg követem őt lefelé a lépcsőn, és pont annyival maradok el mögötte, hogy még hallom anyám hangját a fordulóból, *hagyjuk ezt már, kérlek, nem megy ez már nekünk*.

Ez az egyik legerősebb emlékem a gyerekkoromból, apám sokadik hazatérése a sokadik elköltözés után, az az időszak, amikor az egyik hónapban velünk lakott, a másikban pedig a szeretőjével, akiből aztán a második felesége lett. Csak az a probléma, hogy nincs meg ez az emlék senkinek, egyedül én tudom felidézni, talán meg se történt, erre is gondoltam már, lehet, hogy kitaláció az egész, egy laptop előtt megszült jelenet, ami akkor jutott eszembe, amikor először akartam írni valamit a szüleimről. Pedig látom magam előtt a képeket, és anyám hangját is tisztán hallom, ahogy két és fél évnyi huzavona után félig nevetve, félig szomorúan kimondja az ítéletet a házasságuk felett, és olyan mérhetetlen fáradtság van a hangjában, hogy ezt a mondatot nem írhattam én, ennek tényleg el kellett hangoznia, de hogy hol és milyen kontextusban, arra nem emlékszik senki, ahogy semmi másra se

azokból az időkből. Végül is érthető, hogy mindenki inkább felejteni akar, apám valamikor, valamiért, valamilyen helyzetben megcsalja anyámat, ez a hivatalos narratíva, és igazából csak ennyiben lehetek biztos. Mondjuk, egy különösen szoros bajnoki mérkőzés után, a győzelem mámorában nem utasítja vissza azt a szálkás, tüsihajú vízilabdás csajt, aki minden hétvégén szemezik vele a lelátóról, elmennek meginni egy rozéfröccsöt a Híd presszóba, nagyokat hallgatnak a narancssárga lampionok alatt, *úgy tudsz rám nézni, mintha mindent tudnál rólam*, mondja apámnak ez a lány, és ő évek óta először újra férfinak érzi magát. Bámulja a fényfoltos várost hazafelé menet az éjszakain, és ahhoz sincs ereje, hogy betárazza a kifogásokat anyámnak, de nem is kellene a kamusztorik, mert nem várja őt otthon senki, a gumi szagát is felesleges lemosnia magáról, úgyis a kanapén alszik. Másnap azért felkel zuhanyozni hajnalban, sajtos rántottával, macikávéval ébreszt minket, *apátokat megszállta a Szentlélek*, kommentálja anyám a váratlan kedvességet, de nem gyanakszik, és apám szinte el se hiszi, hogy ilyen könnyű ez az egész. Hónapokig jár a buddhista központba a szálkás, tüsihajú vízilabdás csajhoz anélkül, hogy bárki megkérdezné tőle, ugyan mióta érdeklí őt ennyire a mantrázás meg a meditáció, és minél tovább húzódik a titkos viszony, annál jobban bánja, hogy nem kezdett bele évekkorábban.

Volt egy szokása apámnak, vasárnap, a közös ebéd után megivott egy dupla presszót, aztán bevonult a mosdóba a friss Nemzeti Sporttal meg a telefonjával, és ki se jött onnan legalább másfél óráig. Rengeteget röhögtünk ezen akkor, az öcsém még szívózott is vele állandóan, rákapcsolta kintről a villanyt, vagy beeresztette hozzá a papagájunkat, *hogy lehet valakiben ennyi kaka*, kérdezgette anyánktól. Azt is ő találta ki, hogy az egyik vasárnap elbújik a kádba a zuhanyfüggöny mögé, hogy majd seggtörlés közben jól ráijeszzen, és a terv első fele sikerült is, apámnak tényleg nem tűnt fel, hogy nincs egyedül, miközben lehuppant az ülőkére. De az ijesztgetés már elmaradt, mert nem volt seggtörlés se, csak telefonnyomkodás és egy rövid hívás, *nem érted, hogy ne keressél ilyenkor*, hadarta apám fojtott hangon, *majd én hívlak, ha tudlak, ezt most már fogjad fel, légy szíves*. Letekert egy nagy adagot a vércépapír-gurigából, és beledobta üresen a kagylóba, a zsinórt is megrántotta, hogy lehessen hallani a nappaliból a zúgást, még a kézmosást se hagyta ki, a telefonját viszont otthelyezte a szappantartó mellett. Az öcsém tudta a PIN-kódját, Tóni néven volt elmentve az a húszas szám a híváslista tetején, mégis egy rekedtes női hang szólt bele a vonalba, *hagyd békén az apukámat*, ennyit tudott csak elmondani neki, mielőtt megszakadt a vonal.

Másnap délután a sulis előtt vettek fel minket a szüleink. Edzésre menünk, az öcsém a hüvelykujjamat szorította végig, én meg csukott szemmel bömböltettem a *Lose Yourself* a walkmanen, mert anyám olyan hangosan kiabált, hogy Eminem is alig tudta túlfordítani. Az Árpád hídról fordultunk rá a Szigetre, de a sorompóig már nem jutottunk el, apám nyomott egy satuféket a buszmegállónál, muszáj volt neki félrehúzódnia, mert remegett a keze a kormányon, *jól van, bazmeg, akkor megbasztam*, ez a mondat még a zenén át is eljutott hozzám, *ezt akartad hallani, most ettől jobb?* Anyám nem felelt, csak nézte őt dermedt arccal, sápadtan, aztán hátrafordult a két ülés között, és megeresztett felénk egy önelégült mosolyt, *látjátok, fiúk, én megmondtam*. Kinyitotta az ajtót, és már húzta is ki az öcsémet a járdára, nekem is intett, hogy menjek, de én nem tudtam megmozdulni, mert apám a csuklómát fogta, *várjatok már, az isten bassza meg, most be akartok sétálni, vagy mi?* De

anyám hazafelé indult, nem az uszodába, és meg is mondta az öcsémnek fennhangon, hogy mától fogva nem kell edzésre járni, nincsen többé klórszag és rücskösre ázott ujjbegyek. Kített vészvillogóval gurultunk mellettük, miközben gyalogoltak felfelé a hídfeljárón, apám kihajolt a lehúzott ablakon, és összekulcsolt kézzel könnyögött, hogy szálljanak már vissza, még a padkára is felhajtott elállni az útkat, de anyám csak akkor enyhült meg, amikor az öcsém elhajította az edzescuccát, és leroskadt a járda szélére bóggni. Szótlanul ücsörögtünk hazafelé a dugóban, lépésben haladt a kocsisor a Bécsi úton, és mi próbáltuk családilag megszokni ezt az újfajta csendet, anyám felszusszantott néha, vagy megrázta a fejét, apám meg oldalra nézett ilyenkor, mintha mondani szeretne valamit, de nem jött ki semmi a száján, nem lehetett ehhez többet hozzátenni, ki volt már mondva akkor minden.

Két és fél évig tartott még ezután a huzavona, éjszakába nyúló ordítózások, rengeteg kicuccolás és visszaköltözés, tányérdobálós délutánok, nagycsaládos megbeszélések, ügyvédi konzultációk, lenne mit mesélni erről az időszakról. De akár vissza is mehetnék az időben, hogy átírjam a hazugságot, amit még mindig reflexből visszaböfögök, ha megkérdezi valaki, hogy miért váltak el a szüleim, ehhez viszont korábbról kellene kezdeni a történetet, onnan, hogy anyám valamikor, valamiért, valamilyen helyzetben megcsalja apámat. Mondjuk, az öcsém legelső szülői értekezletén rámosolyog az a langaléta, szemüveges bankigazgató, és másnap már hozzá is látnak a csakraharmonizáláshoz a konyhánkban, ennek a verzióknak itt van a kezdete. Csak hát anyámnak jobban megy a titkolózás, ő lefertőtleníti maguk után a konyhapultot, és zseblámpával szedegeti össze a hajszálakat a földről, még a telefonjába is Húgom néven írja be a szeretője számát, hogy ne legyen feltűnő az a rengeteg hívás. Elhallgatja előlünk ezt a viszonyt, tíz évvel később árulja csak el, hogy ő se volt hűséges, amikor ennek az információnak már semmi tétje, de apám előtt egyébként a mai napig titkolja, ő majd ebből a regényből fog szembesülni a saját történetével, és egy kicsit azért reménykedem benne, hogy ezt a részt talán fikciónak hiszi. Pedig ha nemcsak a szálkás, tüsihajú vízilabdás csaj létezéséről tudnánk az öcsémrel, hanem a langaléta, szemüveges bankigazgatóról is, akkor biztosan nem úgy alakul az a két és fél évnyi huzavona, nem tudott volna szövetségést csinálni belőlünk anyám, és nem tartottuk volna árulónak apámat, talán még mindig velünk lakna, talán sosem üldözzük el. Merthogy nem akar ő magától elmenni, többször is eldönti, hogy hazaköltözik a buddhista központból, és egy Los Angeles-i szerződést is intéz a vízilabdás csajnak, hogy kilenc óra időeltolódás meg egy óceányi távolság legyen közöttük, de arra nem számít, hogy hiába szeretne az apánk maradni, mi már nem akarunk többé a fiai lenni. Szabadságharc ez, én legalábbis így gondolom, és az uszoda lesz a csatatér, ahol megvívom az atyai hatalommal a küzdelmet, nem is a félrekúrásokon vérzik el végül a házasság, hanem a vízilabdán, mert anyám minden alkalommal mellém áll, ha kijelentem, hogy el akarom lógni az edzést. A számba adja a csípős paprikát, és feldörzsöli nekem harminckilencre a lázmérőt, még azt is megmutatja, hogyan kell hitelesen eljátszani egy kiadós megfázást, és apám hiába lát keresztül a hazugságaimon, nincs hatalma felettem, elkobozhatja a mobilomat, eltilthat a gép előtt, rajtam már nem fog a szobafogság se, anyám úgymint kienged, amint hármásban maradunk. Így nyerjük meg lassan ezt a háborút, a heti öt edzés háromra csökken, de nekem ez is sok, nem akarok én már soha többet vízbe ugrani, mert nem a klórszagról vagy a rücskösre ázott

ujjbegyekről szól ez az egész, apámon akarok bosszút állni, azt szeretném, hogy fájjon neki, ami nekem is fáj, és hogy szívódjon fel végre, menjen el csavarogni, akadjon bele valamelyik haverjába egy sörre, aztán felejtse el hazajönni örökre, ilyesmikért imádkozom lefekvés előtt, arra viszont nem gondolok, hogy mi lesz, ha egyszer teljesülnek a kívánságaim.

Persze el lehet ezt az egészet máshogy is mesélni, anyámnak is megvan a maga verziója. Az ő története ott kezdődik, hogy apám a hetedik elköltözése után nem jön haza többé, anyám pedig elhatározza, hogy itt az ideje felhívni a szálkás, tüsihajú vízilabdás csajt, mert mégiscsak jobb lesz úgy, ha két nő rendezi le a dolgokat egymás közt. *Disznószaros idő volt aznap*, így meséli anyám, kora reggeltől verte az ablakot az eső, miközben ő a tükör előtt próbálgatta a picsafarmerokat meg a bokáig érő, virágmintás szoknyákat, úgy akart a legjobb nő lenni délután a Pillangó Kávézó Szendvicsezőben, hogy lehessen érezni, neki ez nem erőfeszítés, ő az ágyból kikelve is pont ilyen gyönyörű. Csak hát nem talált a szekrényben semmi használhatót, a rövidnadrágokba már nem tudta begyömöszölni magát, a miniszoknyákat kurvásnak érezte, az elegáns ruhái pedig mind olyan szalagavatósan álltak neki, végül el kellett ugrania a plázába egy órával a megbeszélte időpont előtt, hogy vegyen egy visszafogott, karamellbarna poncsót. A próbafülkéből sétált át a kávézóba negyedóra késéssel, és rögtön felismerte apám szeretőjét a sarokban, pedig nem látta őt azelőtt soha, szétterpesztett lábakkal hevert a széken, mintha odafolyatták volna, kinyúlt melegítő, slipknotos pulóver, így nyomogatta a telefonját. Izmosnak tényleg izmos, gondolta anyám, de a mellei befele nőnek szegénynek, aztán ahogy nézte őt az ajtóból, megértette, hogy nem számít ez az egész, felesleges volt kicsípnie magát, mert nem tudott volna olyan ruhát felvenni, amiben ne ő lenne a kávézóban a legjobb nő, de pont ez az, ami miatt apánk előbb vagy utóbb úgyis elhagyta volna őt.

Ezen a ponton vége is lehetne anyám történetének, egy másik nő talán kifordul abból a kávézóból, és beadja végre a válópert, de őt nem ilyen fából faragták, ő nem adja fel csak úgy. Évekig küzd még a házasságáért, legalábbis nekünk így meséli, szerinte nem volt itt szó semmiféle elüldözésről, hiszen ő a végsőkig próbálta egyben tartani a családot, még hetedjére is visszafogadta volna apánkat, és a nyitott házasságba is beleegyezett értünk, pedig annál megalázóbb dolog egy nőnek nincs. Az ő történetében a langaléta, szemüveges bankigazgató egyáltalán nem szerepel, szerinte az a rövid affér legfeljebb egy lábjegyzet, de semmiképp se releváns a nagy egész szempontjából, hogy is lehetne releváns, ha egyszer nem is tudott róla senki, és hiába mondja neki ilyenkor az öcsém, hogy ő egyébként tudott róla, anyám ezt meg se hallja, pedig állítólag egyszer dugni is látta őket az építkezés mellett a fák között, bár nem tudom, mit kereshetett az öcsém hatévesen az erdőben, vagy miért dugtak volna ott anyámék. Az öcsém, mondjuk, amúgy is teljesen máshogy mesélné el ezeket az éveket, neki negyedik, ötödik és hatodik verziója is van mindenről, csak hát ezek a történetek többnyire már háromszereplősek. Az én fejemben apám még izmos, jóképű gólkirály, de az övében már egy őszülő vízilabdaedző, nekem még a vasárnap reggeli sajtos rántottát jelenti macikávéval, neki viszont a havi egy kötelező telefont. Olyan emlékek maradtak ki a gyerekkorából, amiket apám később már nem tud pótolni, hiába bukkan fel időnként, hogy moziba vigyen minket vagy állatkertbe, az öcsém nem akar menni, nem is érti, miből kéne állnia ennek az apa-fia viszonynak, hiszen neki anyja van és bátyja, apja nincs, legfeljebb volt. Anyám

a mai napig apámat okolja ezért is, szerinte az ő feladata lett volna, hogy akkor is apa legyen, ha nem kér belőle senki, de hogy apám mit gondol erről, azt nem tudom, ő a saját történeteit nem osztja meg senkivel, nagyapám is ilyen ember volt, magában rendezte le a dolgokat, és én is ilyen lettem, a családunk férfiága nem szereti ragozni a semmit, jobban kézre áll nekünk a csend. *Nekem több hercegnő nem kell*, apám ennyit közöl csak velem, miután utoljára elhagyja anyámat, és ezzel le is zár magában tizenöt évet, nem sokkal később gyereke születik a szálkás, tüsihajú vízilabdás csajtól, nekem pedig valamiért minden alkalommal eszembe jut, amikor Lego űrhajót építék a kistesómmal, hogy vajon milyen ember lennék, ha a szüleim végül nem úgy keresztelnék, hogy Zsombor.